

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

КАФЕДРА _____ ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА МАРКЕТИНГУ _____
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

зробила _____ 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Місцеві фінанси

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»
(назва освітньої програми)

освітній ступень бакалавр

форма навчання денна
(денна, заочна, вечірня)

Розробник Бойко Тетяна Юріївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В сьогоденні умовах зростає роль місцевих фінансів у реалізації економічної політики держави, розв'язанні соціальних проблем, підтримці незахищених та малозабезпечених верств населення. Все це вимагає належного рівня теоретичного обґрунтування та практичного вивчення дисципліни «Місцеві фінанси».

Як наслідок, значно підвищуються вимоги до фахівців економічного профілю, які повинні володіти необхідними теоретичними знаннями та практичними навичками у сфері місцевих фінансів, бути обізнаними з особливостями їхнього застосування в умовах ринкової економіки, вміти використовувати у практичній діяльності здобуті знання.

Дисципліна «Місцеві фінанси» має на меті вивчення фінансів місцевого самоврядування як особливої форми суспільних відносин з формування грошових фондів, призначених для виконання місцевими органами своїх бюджетних повноважень.

В процесі вивчення дисципліни послідовно розглядаються: теоретичні та організаційні основи місцевих фінансів (сутність місцевих фінансів, склад, функції); місцеві бюджети, роль місцевих органів влади в реалізації фінансової політики держави, фінансові ресурси місцевого самоврядування та напрями їх використання, сутність та інструменти бюджетного регулювання у взаємовідносинах місцевих бюджетів з Державним бюджетом, фінанси підприємств комунальної форми власності.

У результаті вивчення дисципліни «Місцеві фінанси» студенти отримують базові знання з організації і функціонування фінансів місцевих бюджетів у взаємозв'язку з Державним бюджетом у бюджетній системі України. Вивчення дисципліни дасть змогу фахівцю правильно розуміти закономірності у сфері фінансових відносин держави, місцевих органів, господарства та населення; визначати методи управління місцевими фінансами, що забезпечують їх використання, як одного з дійових важелів економічної політики місцевих органів самоврядування.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			VIII	
Всього годин за навчальним планом, з них:	105	3,5	105	
Аудиторні заняття, у т.ч:	44		44	
лекції	30		30	
лабораторні роботи	-		-	
практичні заняття	14		14	
Самостійна робота, у т.ч:	61		61	
підготовка до аудиторних занять	14		14	
підготовка до контрольних заходів	8		8	
виконання курсового проекту або роботи	-		-	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	9		9	
підготовка до екзамену	30	1	30	
Форма підсумкового контролю				екзамен

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни. Вивчення засад організації місцевих фінансів, їх складу і основ управління, виходячи із розмежування функцій і повноважень державних та місцевих органів влади і управління.

Завдання дисципліни. Формування теоретичних знань та вироблення практичних навичок в сфері формування та використання фінансових ресурсів місцевих органів влади підприємств місцевого господарства.

Пререквізити дисципліни. Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши такі навчальні дисципліни як «Макроекономіка», «Фінанси», «Податкова система».

Постреквізити дисципліни. Дана дисципліна тісно пов'язана з такими дисциплінами як «Бюджетна система», «Державні фінанси».

Компетентності, які формуються у студента в результаті вивчення дисципліни «Місцеві фінанси»:

1. Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

2. Загальні компетентності:

- ЗК 1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 6.** Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 7.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 8.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 9.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 12.** Здатність працювати автономно.

3. Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК 3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК 5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК 6. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 7. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК 8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Місцеві фінанси» студент повинен **знати**:

РН 4. Механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування; структуру місцевих бюджетів та принципів їх формування; систему управління фінансами та фінансового контролю на регіональному рівні.

РН 7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування, в т.ч. інструменти міжбюджетного регулювання, організацію казначейської системи виконання місцевих бюджетів.

Вміти:

РН 7. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення, в т.ч. проводити планування величини, складу і структури доходів місцевих бюджетів всіх рівнів; складати розрахунки за видатками бюджетів, забезпечити цільове спрямування бюджетних коштів, проводити нормування витрат бюджету, забезпечити необхідний склад видатків, збалансування бюджетів; розкривати шляхи раціонального використання бюджетних коштів, економії видатків бюджет всіх рівнів, ефективного застосування матеріальних фінансових ресурсів у бюджетних установах.

Методи навчання.

1. Словесні методи навчання: лекція, яка включає викладання нового теоретичного матеріалу, пояснення у випадку коли студенти чогось не зрозуміли, лекції – візуалізації із використанням мультимедійних технологій, бесіда під час контрольних заходів.

2. Наочні методи навчання: ілюстрування (застосування схем, таблиць, графіків), демонстрація навчальних матеріалів (роздатковий матеріал).

3. Практичні методи навчання: практичні заняття у формі розв'язання індивідуальних завдань, робота в групах з виконання групового завдання, виконання контрольних підсумкових завдань.

Форми навчання: фронтальні, індивідуальні, групові, аудиторні, позааудиторні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с.р
Змістовий модуль 1. Організаційні та методичні засади формування та функціонування інституту місцевих фінансів.					
Тема 1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів.	4	2			2
Тема 2. Фінансова політика органів місцевого самоврядування.	6	2	2		2
Тема 3. Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади.	6	2	2		2
Тема 4. Формування дохідної бази місцевих бюджетів.	10	4	2		4
Тема 5. Система видатків місцевих бюджетів.	10	4	2		4
Разом за змістовим модулем 1	36	14	8		14
Змістовий модуль 2. Механізм управління місцевими фінансами.					
Тема 6. Міжбюджетні відносини та їх складові	6	2			4
Тема 7. Бюджетний процес на місцевому рівні	8	4	2		2
Тема 8. Управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні	6	2	2		2
Тема 9. Фінанси підприємств комунального господарства	6	4			2
Тема 10. Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного комплексу	6	2	2		2
Тема 11. Основи організації фінансів місцевих органів влади у зарубіжних країнах	7	2			5
Разом за змістовим модулем 2	39	16	6		17
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	105	30	14		61

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1.	Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів.	2
2.	Фінансова політика органів місцевого самоврядування.	2
3.	Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади.	2
4, 5	Формування дохідної бази місцевих бюджетів.	4
6, 7.	Система видатків місцевих бюджетів.	4
8.	Міжбюджетні відносини та їх складові.	2
9, 10.	Бюджетний процес на місцевому рівні.	4
11.	Управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні.	2
12, 13.	Фінанси підприємств комунального господарства.	4
14.	Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного комплексу.	2
15.	Основи організації фінансів місцевих органів влади у зарубіжних країнах.	2
Усього годин		30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1.	Фінансова політика органів місцевого самоврядування.	2
2.	Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади.	2
3.	Формування дохідної бази місцевих бюджетів.	2
4.	Система видатків місцевих бюджетів.	2
5.	Бюджетний процес на місцевому рівні.	2
6.	Управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні.	2
7.	Фінанси підприємств комунального господарства.	2
Усього годин		14

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	<i>Підготовка до аудиторних занять</i>	14
2	<i>Підготовка до контрольних заходів</i>	8
3	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:</i>	9
3.1	Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів.	2
3.2	Міжбюджетні відносини та їх складові.	2
3.3	Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного комплексу.	2
3.4	Основи організації фінансів місцевих органів влади у зарубіжних країнах.	3
4	<i>Підготовка до екзамену</i>	30
Усього годин		61

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для ефективної перевірки рівня засвоєння студентами знань, умінь та навичок з навчальної дисципліни використовуються наступні методи контролю: усний (усне опитування), письмовий, тестовий, практична перевірка.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни «Місцеві фінанси» здійснюється за результатами аудиторної роботи на практичних заняттях (сім практичних занять, дві контрольні роботи), самостійної позааудиторної роботи (підготовка доповідей та презентації за темами самостійного опрацювання, написання реферату) та письмового екзамену.

Змістовий модуль 1. Організаційні та методичні засади формування та функціонування інституту місцевих фінансів.

Максимальна оцінка за змістовим модулем – 100 балів. Оцінка поточного контролю складається з:

- контроль виконання завдань і усного опитування на практичних заняттях – максимальна кількість – 60 балів;
- контрольної роботи – максимальна кількість – 20 балів;
- позааудиторна самостійна робота студента у формі підготовки доповіді з презентацією за темами, які винесені на самостійне вивчення – максимальна кількість – 20 балів.

Контроль виконання завдань і усного опитування на практичних заняттях.

Максимальна кількість балів за практичні заняття – 60 балів.

Практична робота в аудиторії включає 4 практичних заняття, які містять:

Практичне заняття 1 та Практичне заняття 2: 10 тестових завдань, відповідь на усне опитування, кожне з яких оцінюється за шкалою:

Тестові завдання - 10 тестів, 1 бал за кожну правильну відповідь (максимум 10 балів).

Теоретичне питання – 0 – 5 балів:

- 5 балів виставляється за повну, обґрунтовану відповідь на теоретичне питання;
- 4 бала виставляється за повну відповідь, яка не містить достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;
- 1 – 3 балів виставляється за відповідь, яка містить основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;
- 0 балів виставляється, якщо відповідь не відповідає суті поставленого питання.

Практичне заняття 3 та Практичне заняття 4: 10 тестових завдань, виконання практичного завдання, кожне з яких оцінюється за шкалою:

Тестові завдання - 10 тестів, 1 бал за кожну правильну відповідь (максимум 10 балів).

Практичне завдання – 0 – 5 балів:

- 5 балів виставляється за правильно виконане практичне завдання, за результатами якого зроблено обґрунтовані висновки;
- 4 балів виставляється, якщо методика виконання завдання правильна, але зроблені помилкові висновки або мають місце несуттєві арифметичні помилки;
- 1 – 3 балів виставляється, якщо методика виконання завдання правильна, але висновки відсутні або мають місце суттєві арифметичні помилки;
- 0 балів виставляється, якщо при виконанні завдання порушені методичні засади, висновки відсутні, або практичне завдання взагалі не розв'язувалось.

Контрольна робота складається з 10 тестових завдань, 1 теоретичного питання та 1 практичного завдання. Максимальна кількість балів – 20:

Тестові завдання - 10 тестів, 1 бал за кожну правильну відповідь (максимум 10 балів).

Теоретичне питання – 0 – 5 балів:

- 5 балів виставляється за повну, обґрунтовану відповідь на теоретичне питання;
- 4 бала виставляється за повну відповідь, яка не містить достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;
- 1 – 3 балів виставляється за відповідь, яка містить основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;
- 0 балів виставляється, якщо відповідь не відповідає суті поставленого питання.

Практичне завдання – 0 – 5 балів:

- 5 балів виставляється за правильно виконане практичне завдання, за результатами якого зроблено обґрунтовані висновки;
- 4 балів виставляється, якщо методика виконання завдання правильна, але зроблені помилкові висновки або мають місце несуттєві арифметичні помилки;
- 1 – 3 балів виставляється, якщо методика виконання завдання правильна, але висновки відсутні або мають місце суттєві арифметичні помилки;
- 0 балів виставляється, якщо при виконанні завдання порушені методичні засади, висновки відсутні, або практичне завдання взагалі не розв'язувалось.

Позааудиторна самостійна робота студента. Підготовка доповіді за наданою тематикою.

Максимальна кількість балів – 20:

- 20 балів виставляється, якщо студент підготував повну, обґрунтовану доповідь з презентацією;
- 10-19 балів виставляється, якщо студент підготував повну, обґрунтовану доповідь, але деякі слайди презентації не відображають змісту доповіді;

- 1-9 балів виставляється, якщо студент підготував не повну доповідь, презентація відсутня;
- 0 балів виставляється, якщо у студента повністю відсутність доповіді та презентації.

Змістовий модуль 2. Механізм управління місцевими фінансами.

Максимальна оцінка за змістовим модулем – 100 балів. Оцінка поточного контролю складається з:

- контроль виконання завдань і усного опитування на практичних заняттях – максимальна кількість – 45 балів;
- контрольної роботи – максимальна кількість – 20 балів;
- позааудиторна самостійна робота студента у формі підготовки реферату за обраною тематикою – максимальна кількість – 35 балів.

Контроль виконання завдань і усного опитування на практичних заняттях.

Максимальна кількість балів за практичні заняття – 45.

Практична робота в аудиторії включає 3 практичних заняття, які містять:

Практичне заняття 1 та Практичне заняття 2: 10 тестових завдань, відповідь на усне опитування, кожне з яких оцінюється за шкалою:

Тестові завдання - 10 тестів, 1 бал за кожну правильну відповідь (максимум 10 балів).

Теоретичне питання – 0 – 5 балів:

- 5 балів виставляється за повну, обґрунтовану відповідь на теоретичне питання;
- 4 бала виставляється за повну відповідь, яка не містить достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;
- 1 – 3 балів виставляється за відповідь, яка містить основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;
- 0 балів виставляється, якщо відповідь не відповідає суті поставленого питання.

Практичне заняття 3: 10 тестових завдань, виконання практичного завдання, кожне з яких оцінюється за шкалою:

Тестові завдання - 10 тестів, 1 бал за кожну правильну відповідь (максимум 10 балів).

Практичне завдання – 0 – 5 балів:

- 5 балів виставляється за правильно виконане практичне завдання, за результатами якого зроблено обґрунтовані висновки;
- 4 балів виставляється, якщо методика виконання завдання правильна, але зроблені помилкові висновки або мають місце несуттєві арифметичні помилки;
- 1 – 3 балів виставляється, якщо методика виконання завдання правильна, але висновки відсутні або мають місце суттєві арифметичні помилки;
- 0 балів виставляється, якщо при виконанні завдання порушені методичні засади, висновки відсутні, або практичне завдання взагалі не розв'язувалось.

Контрольна робота складається з 10 тестових завдань, 1 теоретичного питання та 1 практичного завдання. Максимальна кількість балів – 20:

Тестові завдання - 10 тестів, 1 бал за кожну правильну відповідь (максимум 10 балів).

Теоретичне питання – 0 – 5 балів:

- 5 балів виставляється за повну, обґрунтовану відповідь на теоретичне питання;
- 4 бала виставляється за повну відповідь, яка не містить достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;
- 1 – 3 балів виставляється за відповідь, яка містить основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;
- 0 балів виставляється, якщо відповідь не відповідає суті поставленого питання.

Практичне завдання – 0 – 5 балів:

- 5 балів виставляється за правильно виконане практичне завдання, за результатами якого зроблено обґрунтовані висновки;

- 4 балів виставляється, якщо методика виконання завдання правильна, але зроблені помилкові висновки або мають місце несуттєві арифметичні помилки;
- 1 – 3 балів виставляється, якщо методика виконання завдання правильна, але висновки відсутні або мають місце суттєві арифметичні помилки;
- 0 балів виставляється, якщо при виконанні завдання порушені методичні засади, висновки відсутні, або практичне завдання взагалі не розв'язувалось.

Позааудиторна самостійна робота студента. Підготовка реферату за обраною тематикою. Максимальна кількість балів – 35:

- 25-35 балів виставляється студенту, якщо зміст реферату повністю розкриває обрану тему дослідження, проблема, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно, оформлення реферату в цілому відповідає вимогам методичних рекомендацій написання та оформлення рефератів, але мають місце не значні відхилення від норми, наданий список літературних джерел за останні 3 роки, існують посилання у тексті на літературні джерела;
- 15-24 бала виставляється студенту, якщо зміст реферату повністю розкриває обрану тему дослідження, але є припустимі неточності або помилки смислового характеру при написанні реферату, є певні недоліки у логіці викладу, оформлення реферату в цілому відповідає вимогам методичних рекомендацій написання та оформлення рефератів, але мають місце не значні відхилення від норми, наданий список літературних джерел за термін, раніше 3-х останніх років, немає посилань у тексті на літературні джерела;
- 1-14 балів виставляється студенту, якщо зміст реферату частково та поверхово розкриває обрану тему дослідження, оформлення реферату не відповідає вимогам методичних рекомендацій написання та оформлення рефератів, не наданий список літературних джерел, немає посилань у тексті на літературні джерела, не виділені заголовки підрозділів плану, які висловлюють окрему закінчену думку, а також немає плану реферату;
- 0 балів виставляється студенту, якщо тема реферату нерозкрита, у бібліографічному списку застарілі наукових джерела, і він подається не за сучасними правилами.

Екзамен.

Екзаменаційний білет містить 3 завдання (10 тестових завдань, 1 теоретичне питання та 1 практичне завдання), кожне з яких оцінюється за шкалою:

Тестові завдання - 10 тестів, 3 бали за кожну правильну відповідь (0 - 30 балів).

Теоретичне питання. – 0 – 30 балів:

- 30 балів виставляється за повну, обґрунтовану відповідь на теоретичне питання;
- 15 – 29 балів виставляється за повну відповідь, яка не містить достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;
- 1 – 14 балів виставляється за відповідь, яка містить основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;
- 0 балів виставляється, якщо відповідь не відповідає суті поставленого питання.

Практичне завдання - 0 – 40 балів:

- 40 балів виставляється за правильно виконане практичне завдання, за результатами якого зроблено обґрунтовані висновки;
- 20 – 39 балів виставляється, якщо методика виконання завдання правильна, але зроблені помилкові висновки або мають місце несуттєві арифметичні помилки;
- 1 – 19 балів виставляється, якщо методика виконання завдання правильна, але висновки відсутні або мають місце суттєві арифметичні помилки;
- 0 балів виставляється, якщо при виконанні завдання порушені методичні засади, висновки відсутні, або практичне завдання взагалі не розв'язувалось.

Результати екзамену оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається за 100 бальною шкалою як середньоарифметична між сумою балів за змістовим модулем 1, змістовим модулем 2 та письмовим екзаменом.

Порядок зарахування пропущених занять.

Пропущені студентом заняття в період вивчення дисципліни повинні бути відпрацьовані наступним чином:

1. При відсутності з поважної причини студент повинен надати викладачеві:
  - конспект теми пропущеної лекції, або
  - виконані практичні завдання, за якими бали зараховуються на загальних умовах або
  - виконати тестові завдання в аудиторії, за яким бали зараховуються на загальних умовах.
2. При відсутності без поважної причини студент повинен:
  - конспект теми пропущеної лекції, який необхідно усно захистити або
  - виконані практичні завдання, за якими бали зараховуються в обсязі 50% від загальної суми або
  - виконати тестові завдання в аудиторії, за яким бали зараховуються в обсязі 50% від загальної суми.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. «Європейська хартія місцевого самоврядування». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_036.
2. Бондарук Т.Г. Місцеві фінанси: навч. посіб. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. Агентство, 2013. – 529 с.
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.
4. Власюк Н.І., Мединська Т.В., Мельник М.І. Місцеві фінанси: навчальний посібник / Н.І. Власюк, Т.В. Мединська, М.І. Мельник. – К. : Алерта, 2011. – 328с.
5. Євдокімова М.О. Є 13 Місцеві фінанси: навч. посібник / М.О.Євдокімова; ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. – Х., 2014. – 343 с.
6. Закон України «Про загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки» зі змінами від 06.11.2012// Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 7. – ст. 661.
7. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» зі змінами. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
8. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991р. зі змінами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
9. Закон України «Про співробітництво територіальних громад» // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 34 – ст. 1157. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>.
10. Закони України Про Державний бюджет України на поточний рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=52941.
11. Конспект лекцій з дисципліни „Місцеві фінанси для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 072 — Фінанси, банківська справа та страхування (Частина 2) / Укл. Н.Г. Фатюха – Запоріжжя: ЗНТУ, 2018.- 90с.
12. Конспект лекцій з дисципліни «Місцеві фінанси» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (Частина 1) / Укл. Н.Г. Фатюха – Запоріжжя: ЗНТУ, 2018.- 98 с.

13. Місцеві фінанси : підруч. / за ред. д.е.н., проф. О. П. Кириленко. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2014. – 448 с.
14. Місцеві фінанси : підручник / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. П. Кириленко. – К.: УБС НБУ, 2015. – 579 с.
15. Місцеві фінанси: підручник / авт. кол.; за ред. д-ра екон. наук, проф. О.Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О.П. Кириленко. – К. : УБС НБУ, 2015. – 579 с.
16. Податковий кодекс України від 2.12.2010р. № 2755- VI//» Голос України» від 04.12.2010 - № 229, (№ 229-230) зі змінами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
17. Про засади державної регіональної політики [Електронний ресурс]: Закон України № 156-VIII від 05.02.2015 р. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
18. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України № 385 від 06.08.2014 р. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
19. Сунцова О. О. Місцеві фінанси: навч. посіб.–К.: Центр учбової літератури, 2010. — 488 с.

Допоміжна

1. Александрова Г.М. Стан бюджетного вирівнювання в Україні та проблеми застосування міжбюджетних трансфертів на практиці // Глобальні та національні проблеми економіки – електронне наукове фахове видання — 2015. — №8., С. 922-929.
2. Бюджетний механізм формування і використання фінансових ресурсів регіону [Текст] : [Монографія] / П.Ю. Буряк, С.Я. Бугіль, О.М. Піхоцька, Б.П. Ярема, Н.В. Савчук, Ю.В. Шушкова та ін. – Львів: Ліга-Прес, 2014. – 368 с.
3. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / [Н. В. Васильєва, Н. М. Гринчук, Т. М. Дерун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – К.: – 2017. – 119 с.
4. Голинська О.В. Про місцеві бюджети-людською мовою: Методичний посібник / О.В.Голинська,– Миколаїв: ФРМ, 2014. – 60 с.
5. Зайчикова В.В. Місцеві фінанси України та європейських країн / Науково-дослідний фінансовий ін-т. – К. : НДФІ, 2007. – 299 с.
6. Миргородська Л.О. Фінансові системи зарубіжних країн. — К., 2010.
7. Місцеві фінанси у схемах і таблицях: навч. посібник/ М.А. Гапонюк, А.Є. Буряченко, В.П. Яцюта та ін; за заг. ред. В.М.Федосова. - К.: КНЕУ, 2010. – 600 с.
8. Ніколаєва О.П. Місцеві фінанси (текст): навч. Посіб/О.М. Ніколаєва, А.С.Маглаперідзе – К: «Центр учбової літератури», 2013. -354 с.
9. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади/О.Кириленко, Б.Малиняк, В.Письменний, В.Русін/ Асоціація міст України – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІЕНЕЙ», 2015. – 396 с.
10. Фінанси: Підручник / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – 2-ге вид. перероб. і доповн. – К.: Знання, 2012. – 687 с.
11. Чала Н. Д. Бюджетна система / Н. Д. Чала, Н. В. Лазоренко. - К. : Знання, 2010. - 223 с.

12. INTERNET - РЕСУРСИ

1. Кабінет Міністрів України — <http://www.kmu.gov.ua>
2. Міністерство фінансів України — <http://www.minfin.gov.ua>
3. Державна казначейська служба України - <https://www.treasury.gov.ua/ua>
4. Державний комітет статистики України — <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Журнал «Актуальні проблеми економіки» — <http://www.eco-science.net/>
6. Журнал «Економіка і держава» — www.economy.in.ua
7. Журнал «Фінанси України» — www.minfin.gov.ua/
8. Законодавство України. Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
9. Національний банк України — <http://www.bank.gov.ua/>
10. Азіатський банк розвитку <http://www.adb.org/>
11. Банк міжнародних розрахунків — <http://www.bis.org/>

12. Європейський банк реконструкції і розвитку — <http://www.ebrd.com/>
13. Міжнародний валютний фонд — <http://www.imf.org/>
14. Центральний Європейський банк — <http://www.ecb.int/>

Розробник _____ _____ (Т. Ю. Бойко)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Гарант освітньої програми _____ _____ (Г. В. Ползікова)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Силабус затверджено на засіданні кафедри фінансів, обліку та маркетингу
Протокол від «02» жовтня 2019 року № 3 (186)